

DWW-001-017304

Seat No. _____

M. A. (Sem. III) (CBCS) Examination

May / June - 2015

**ECT 05 : Psychology
(Behaviour Modification)**

(New Course)

Faculty Code : 001

Subject Code : 017304

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) બધા પ્રશ્નોના જવાબ ફરજિયાત છે.
(2) દરેક પ્રશ્નના ગુણ જમણી બાજુ દર્શાવેલ છે.

- 1 કોઈ પણ એક નો જવાબ 1000 શબ્દોમાં આપો. 14
(1) વર્તન ફેરફારની ધારણાઓ સમજાવો.
(2) વાર્તાનિક મૂલ્યાંકનની લાક્ષણિકતાઓ ચર્ચો.
(3) ક્રમબદ્ધ અસંવેદનીકરણની સમજૂતી આપો.
- 2 (અ) કોઈ પણ એકનો જવાબ 500 શબ્દોમાં આપો. 10
(1) ક્રિયાત્મક અભિસંધાન અને વર્તન ફેરફાર ચર્ચો.
(2) વર્તન ફેરફારનાં ઘેયો સમજાવો.
- (બ) કોઈ પણ એકનો જવાબ 500 શબ્દોમાં આપો. 10
(1) વર્તન ફેરફારના પાયાના ખ્યાલો ચર્ચો.
(2) પ્રબલન એટલે શું ? તેના પ્રકારો ચર્ચો.
- 3 (અ) કોઈ પણ બેના જવાબ 50 શબ્દોમાં આપો. 10
(1) વર્તન ફેરફાર એટલે શું ?
(2) વર્તન ફેરફારમાં વર્તન ઉપર શા માટે ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામાં આવે છે ?
(3) વર્તન ફેરફારના શિક્ષણ ક્ષેત્રે ઉપયોગો શાં છે ?
(4) 'વર્તન ફેરફાર વર્તનવાદી અભિગમ ઉપર આધારિત છે' સમજાવો.

- (બ) કોઈ પણ બેના જવાબ 50 શબ્દોમાં લખો. 10
- (1) વિશ્રાંતિની તાલીમ એટલે શું ?
  - (2) શ્રેણીક્રમની - અધિક્રમની રચના એટલે શું ?
  - (3) ટોકન વ્યવસ્થા પદ્ધતિનું અંતિમ લક્ષ્ય સમજાવો.
  - (4) પ્રતિક્રિયા ઘડતર એટલે શું ?
- 4 નીચેનાં પ્રશ્નોનાં એક-બે લીટીમાં જવાબો આપો. 6
- (1) વર્તન માનસોપચાર એટલે શું ?
  - (2) અસીલનું નિદાન કેવી રીતે થઈ શકે ?
  - (3) જ્ઞાનાત્મક માળખામાં સુધારણા કરવી એટલે શું ?
  - (4) વર્તન ફેરફાર માં વર્તનના વર્તમાન નિર્ણાયકો ઉપર શા માટે ધ્યાન કેન્દ્ર કરવામાં આવે છે ?
  - (5) ખેલકૂદ અને રમતગમતોના ક્ષેત્રે વર્તન ફેરફારનો ઉપયોગ શો છે ?
  - (6) પાવલોવે વિવિધ વર્તનો કેવી રીતે શીખાવે છે તે કેવી રીતે બતાવ્યું ?
- 5 કોઈ પણ દશનાં સાચા જવાબ દર્શાવો. 10
- (1) વર્તન માનસોપચાર માં –
    - (A) ખોટી આદતો કે ટેવોને ધીમે ધીમે નબળી પાડવામાં આવે છે.
    - (B) ખોટી આદતો કે ટેવોને સમજવામાં આવે છે.
    - (C) ખોટી આદતો કે ટેવોને નકારવામાં આવે છે.
    - (D) ખોટી આદતો કે ટેવોને ભૂલાવવામાં આવે છે.
  - (2) ઈવાન પી.પાવલોવ –
    - (A) અમેરિકન વૈજ્ઞાનિક હતો.
    - (B) જાપાનીઝ મનોવૈજ્ઞાનિક હતો.
    - (C) જર્મન શરીરશાસ્ત્રી હતો.
    - (D) રશિયન શરીર વૈજ્ઞાનિક હતો.

- (3) પ્રાણીઓની પાચનક્રિયાનો અભ્યાસ કોણે કર્યો હતો ?
- (A) સ્કીનર (B) પાવલોવ
(C) થોર્નડાઈક (D) ફોઈડ
- (4) ઈવાન પી. પાવલોવને નોબેલ પારિતોષિક _____ ના સંશોધનો માટે પ્રાપ્ત થયું હતું.
- (A) માનસિક પ્રક્રિયાઓ (B) પાચનક્રિયાના
(C) વાર્તાનિક ઉપચાર (D) બોધન
- (5) બિલાડીઓના સમસ્યા-પેટીના પ્રયોગો કોના પ્રસિદ્ધિ પામ્યા ?
- (A) ફોઈડ (B) સ્કીનર
(C) પાવલોવ (D) થોર્નડાઈક
- (6) વર્તનના સિદ્ધાંતો કોણે પ્રસ્થાપિત કર્યા ?
- (A) પાવલોવ (B) ફોઈડ
(C) થોર્નડાઈક (D) સ્કીનર
- (7) પ્રબલીકરણમાં ચોક્કસ પ્રતિક્રિયા _____ કોઈ એક ઘટનાની પ્રસ્તુતિ અથવા રદીકરણ થાય છે.
- (A) પછી (B) સાથે સાથે
(C) પહેલાં (D) દરમિયાન
- (8) વર્તનવાદી અભિગમને અપનાવવાની હિમાયત કરનાર કોણ હતા ?
- (A) પાવલોવ (B) વોટ્સન
(C) સ્કીનર (D) ફોઈડ
- (9) આલ્બર્ટ નામનું બાળક કયા અભ્યાસ સાથે સંકળાયેલું છે ?
- (A) શાસ્ત્રીય અભિસંધાન (B) કારક અભિસંધાન
(C) સામાજિક શિક્ષણ (D) સ્મૃતિ

(10) અસરનો સિદ્ધાંત કોણે આપ્યો ?

- (A) પાવલોવ (B) થોર્નડાઈક
(C) સ્કીનર (D) ફોઈડ

(11) મોડેલિંગ વિશેનો અત્યંત પ્રસિદ્ધ પ્રયોગશાળાનો અભ્યાસ કોના દ્વારા હાથ ધરાયો હતો ?

- (A) પાવલોવ (B) થોર્નડાઈક
(C) બાન્ડુરા (D) ફોઈડ

(12) વર્તન પરિવર્તન સિદ્ધ કરવા માટે વ્યક્તિના રસ/હિતના વર્તનોને શું કહેવામાં આવે છે ?

- (A) વર્તન ઘડતર (B) વર્તન શુંખલાબદ્ધતા
(C) લક્ષ્ય વર્તન (D) વર્તન અભિસંધાન

ENGLISH VERSION

Instructions: (1) All questions are compulsory.

(2) Figure to the right indicate full marks of questions.

- 1** Answer any one in 1000 words : **14**
- (1) Explain assumptions of behaviour modification.
(2) Discuss common features of behavioral assessment.
(3) Explain systematic desensitization.
- 2** (A) Answer any one in 500 words : **10**
- (1) Discuss operant conditioning and behaviour modification.
(2) Explain the aims of behaviour modification.
- (B) Answer any one in 500 words : **10**
- (1) Discuss basic concepts of behaviour modification.
(2) What is reinforcement ? Discuss its types.

- 3 (A) Answer any two in 50 words : **10**
- (1) What is behaviour modification ?
  - (2) Why focus on behaviour in behaviour modification ?
  - (3) What is the application of behaviour modification in the field of education ?
  - (4) 'Behaviour, modification is based on behaviouristic approach' - Explain.
- (B) Answer any two in 50 words : **10**
- (1) What is relaxation training ?
  - (2) What is construction of hierarchy ?
  - (3) Explain the ultimate goal of token economy.
  - (4) What is response shaping ?
- 4 Answer following questions in one-two lines : **6**
- (1) What is behaviour therapy ?
  - (2) How client can be diagnosed ?
  - (3) What is modifying the cognitive structure ?
  - (4) Why there is a focus on current determinants of behaviour in behaviour modification ?
  - (5) What is the application of behaviour modification in the field of sports ?
  - (6) How Pavlov has shown that various behaviours can be learned ?
- 5 Indicate right answers of any ten MCQ : **10**
- (1) In behaviour psycho therapy :
    - (A) Bad habits are slowly weakened.
    - (B) Bad habits are being understood.
    - (C) Bad habits are ignored.
    - (D) Bad habits are forgotten.
  - (2) Ivan P. Pavlov was
    - (A) American Scientist
    - (B) Japanese Psychologist
    - (C) German Physiologist
    - (D) Russian Physio-Scientist

- (3) Who studied the digestion of animals ?
(A) Skinner (B) Pavlov
(C) Thorndike (D) Freud
- (4) Ivan P. Pavlov was given Nobel Prize for the research on _____.
(A) mental processes
(B) digestion
(C) behavioral interventions
(D) cognition
- (5) Whose Puzzle-box experiments on cats became popular ?
(A) Freud (B) Skinner
(C) Pavlov (D) Thorndike
- (6) Who established Principles of behaviour ?
(A) Pavlov (B) Freud
(C) Thorndike (D) Skinner
- (7) In reinforcement presentation or removal of an event is _____ the response.
(A) after (B) parallel
(C) before (D) during
- (8) Who advocated for behaviourist approach ?
(A) Pavlov (B) Watson
(C) Skinner (D) Freud
- (9) A child namely Albert is associated with which study ?
(A) Classical conditioning
(B) Operant conditioning
(C) Social conditioning
(D) Memory

